

**2020 EKİM AYI DÜNYA, TÜRKİYE VE
MALATYA EKONOMİSİNDEKİ
GELİŞMELER**

Hazırlayan:

Prof. Dr. Ahmet UĞUR

Malatya Ticaret Borsası Akademik Danışmanı

İÇİNDEKİLER

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	2
Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	4
1) Dış Ticaret.....	4
2) Enflasyon.....	8
3) İşgücü Piyasası.....	9
4) Kapasite Kullanım Oranları ve Üretim Endeksleri.....	10
5) Güven Endeksleri.....	11
6) Ödemeler Dengesi.....	12
7) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	13
Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler.....	15
1) Dış Ticaret.....	15
2) Yatırım Teşvikleri.....	17
3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	18
4) Karşılıksız Çek ve Protestolu Senet İstatistikleri.....	19
5) Konut Satış İstatistikleri.....	21
6) Patent ve Marka İstatistikleri.....	22

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

2020 yılı Ekim ayında meydana gelen önemli küresel ekonomik gelişmeler haftalık bazda aşağıda verilmiştir.

5 – 9 Ekim 1. Hafta:

- ABD’de Ağustos ayında dış ticaret dengesi, 67,1 milyar açık verdi
- ABD’de Eylül ayında ISM İmalat Dışı Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 57,8 ile beklentilerin üzerinde gerçekleşti
- ABD’de son haftada işsizlik maaşına başvuruların sayısı, 840 bin ile piyasa beklentisinin üzerinde gerçekleşti
- Euro Alanı’nda Eylül ayında Hizmet Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 48 olarak beklentilerin üzerinde gerçekleşse de 50 eşik değerinin altına düşerek sektörde daralmaya işaret etti
- Euro Alanı’nda Ağustos ayında perakende satışlar, bir önceki aya göre %4,4 artış ile piyasa beklentilerin oldukça üzerinde artış gösterdi. Perakende satışlar bir önceki yılın aynı ayına göre ise %3,7 arttı
- Dünya Ticaret Örgütü daha önce 2020 yılı küresel mal ticareti için belirlediği %13-32 arasında olan daralma beklentisini olumlu yönde değiştirerek %9,2 daralma olarak revize etti
- Çin’de Eylül ayında Caixin Hizmet Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 54,8 seviyesine yükseldi
- İngiltere’de Eylül ayında hizmet ve imalat sektörlerinin birlikte değerlendirildiği Bileşik Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 56,5 ile bir önceki aya göre düşüş göstermesine karşın beklentilerin üzerinde değer aldı
- İngiltere’de Ağustos ayında bir önceki aya göre imalat üretimi %0,7 artarak %3 olan artış beklentisini karşılayamadı
- Almanya’da Eylül ayında Hizmet Satın Alma Müdürleri Endeksi 50,6 ile piyasa beklentisinin üzerinde değer aldı
- Almanya’da Ağustos ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre piyasanın artış beklentisine karşın %0,2 geriledi

12 – 16 Ekim 2. Hafta:

- ABD’de son haftada işsizlik maaşına başvuruların sayısı bir önceki haftaya kıyasla artarak 898 bin oldu. Beklenti başvuru sayısının 825 bin olması yönündeydi
- ABD’de Eylül ayında Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), bir önceki aya göre %0,2 bir önceki yılın aynı ayına göre %1,4 ile piyasa beklentisi doğrultusunda arttı
- ABD’de Eylül ayında Üretici Fiyat Endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %0,4 oranında arttı
- ABD’de Eylül ayında perakende satışlar, bir önceki aya göre %1,9 ile piyasa beklentisinin üzerinde artış gösterdi
- IMF Ekim ayı “Dünya Ekonomik Görünüm” raporunda daha önce %5,2 olan 2020 yılı küresel daralma tahminini %4,4 olarak revize etti
- Euro Alanı’nda Ağustos ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre %0,7 oranında artış göstererek beklentileri karşılayamadı

- Euro Alanı'nda Eylül ayında Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), bir önceki yıla göre beklentilere paralel olarak %0,3 azaldı
- Çin'de Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat %9,9 ithalat %13,2 artış gösterdi
- Almanya'da Ekim ayı ZEW Ekonomik Güven Endeksi, bir önceki aya göre 21,3 puan azalarak 56,1 ile beklentilerin altında değer aldı

19 -23 Ekim 3. Hafta:

- ABD'de Eylül ayında yeni konut başlangıçları, bir önceki aya göre %1,9 artarak beklentilerin altında gerçekleşti
- ABD'de Eylül ayında inşaat izinleri, bir önceki aya göre %5,2 oranında artarak 1,6 milyon oldu
- ABD'de son haftada işsizlik maaşına başvuranların sayısı, bir önceki haftaya kıyasla azalarak 787 bin oldu. Piyasa beklentisi başvuran sayısının 860 bin olması yönündeydi
- ABD'de Eylül ayında bir önceki aya göre %9,4 artan ikinci el konut satışları, 6,5 milyon adet ile oldukça yükseldi. Bu yükselişte, düşük faizlerin etkisi görüldü
- Çin'de Eylül ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre %6,9 ile beklentilerin üzerinde arttı
- Çin ekonomisi, 2020 yılının üçüncü çeyreğinde çeyreklik bazda %3,2 büyüme beklentisine karşın %2,7 büyüdü
- Euro Alanı'nda Ekim ayı öncü verilerine göre İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 54,4 ile 53,1 olan piyasa beklentisinin üzerinde değer aldı
- İngiltere'de Eylül ayında perakende satışlar, bir önceki aya göre %1,5 bir önceki yılın aynı ayına göre %4,7 ile piyasa beklentilerinin üzerinde arttı
- Almanya'da Ekim ayı öncü verilerine göre İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 58 olarak beklentilerin üzerinde değer aldı

26 – 30 Ekim 4. Hafta:

- ABD'de Eylül ayında dayanıklı mal siparişleri, bir önceki aya göre %1,9 ile beklentilerin üzerinde artış gösterdi
- ABD'de Eylül ayında yeni konut satışları, bir önceki aya göre artış beklentilerine karşın %3,5 azalarak 959 bin oldu
- ABD'de Ekim ayında Conference Board Tüketici Güven Endeksi, 100,9 ile piyasa beklentisinin altında gerçekleşti
- ABD ekonomisi öncü verilere göre 2020 yılının üçüncü çeyreğinde çeyreklik bazda %33,1 büyüdü
- ABD'de son haftada işsizlik maaşına başvuranların sayısı 751 bin olarak beklentilerden olumlu seyretti
- Avrupa Merkez Bankası politika faizini değiştirmeyerek %0 seviyesinde bıraktı
- Euro Alanı ekonomisi öncü verilere göre 2020 yılının üçüncü çeyreğinde yıllık bazda %4,3 daraldı
- Almanya'da Ekim ayında Ifo iş iklimi endeksi gerileyerek 92,7 seviyesinde gerçekleşti
- Almanya ekonomisi öncü verilere göre 2020 yılının üçüncü çeyreğinde çeyreklik bazda %8,2 genişlerken, yıllık bazda %4,1 daraldı

Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

1) Dış Ticaret

GTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Ekim ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 5,62 oranında, ithalat ise % 8,54 oranında artmıştır.

2020 yılı Ekim ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 5,62 artarak 17 milyar 333 milyon dolar,
- İthalat, % 8,54 artarak 19 milyar 729 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 7,16 artarak 37 milyar 62 milyon dolar seviyesine yükselirken,
- İhracatın ithalatı karşılama oranı % 87,86,
- Altın hariç İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 95,3 seviyesine yükselmiştir.

GTS kapsamında son 12 aylık dönemde,

- İhracat bir önceki döneme göre % 7,18 oranında azalarak 167 milyar 288 milyon dolar, ithalat ise %4,44 oranında artarak 214 milyar 199 milyon dolar olmuştur.
- Dış ticaret hacmi bir önceki döneme göre % 1,00 oranında azalarak 381 milyar 486 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 78,1 olmuştur.

Tablo 1: GTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Ekim			Ocak-Ekim		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
İhracat	16.411	17.333	5,62	149.203	135.658	-9,08
İthalat	18.176	19.729	8,54	172.062	175.915	2,24
Dış Ticaret Hacmi	34.587	37.062	7,16	321.265	311.574	-3,02
Dış Ticaret Dengesi	-1.766	-2.396	35,67	-22.858	-40.257	76,11
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	90,3	87,9		86,7	77,1	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2020 yılı Ekim ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Ham madde (Ara mallar)” (7 milyar 958 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Tüketim malları” (7 milyar 238 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (2 milyar 15 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

2020 yılı Ekim ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (13 milyar 731 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (3 milyar 585 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (2 milyar 392 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 2: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İhracat)	Ekim			Ocak-Ekim		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.781	2.015	13,09	17.840	15.412	-13,61
2	Ham madde (Ara mallar)	7.556	7.958	5,31	71.284	64.848	-9,03
3	Tüketim malları	6.952	7.238	4,11	59.201	54.411	-8,09
	Diğer	121	124	2,29	878	988	12,43
Toplam		16.411	17.333	5,62	149.203	135.658	-9,08

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 3: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İthalat)	Ekim			Ocak-Ekim		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	2.275	3.585	57,55	20.977	25.260	20,42
2	Ham madde (Ara mallar)	13.944	13.731	-1,53	133.505	131.455	-1,54
3	Tüketim malları	1.908	2.392	25,37	17.117	18.757	9,58
	Diğer	49	21	-57,39	463	443	-4,35
Toplam		18.176	19.729	8,54	172.062	175.915	2,24

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

ÖTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Ekim ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 5,17 oranında, ithalat ise % 7,29 oranında artmıştır.

2020 yılı Ekim ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 5,17 artarak 16 milyar 447 milyon dolar,
- İthalat, % 7,29 artarak 18 milyar 745 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 6,29 artarak 35 milyar 191 milyon dolar seviyesine yükselirken,
- İhracatın ithalatı karşılama oranı % 87,74 olmuştur.

Tablo 4: ÖTS’ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Ekim			Ocak-Ekim		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
İhracat	15.638	16.447	5,17	141.352	128.395	-9,17
İthalat	17.471	18.745	7,29	165.949	168.553	1,57
Dış Ticaret Hacmi	33.109	35.191	6,29	307.301	296.948	-3,37
Dış Ticaret Dengesi	-1.833	-2.298	25,37	-24.597	-40.158	63,26
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	89,5	87,7		85,2	76,2	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2020 yılı Ekim ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Ham madde (Ara mallar)” (7 milyar 411 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Tüketim malları” (7 milyar 1 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (1 milyar 912 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

2020 yılı Ekim ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (13 milyar 10 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (3 milyar 516 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (2 milyar 199 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 5: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Ekim			Ocak-Ekim		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.698	1.912	12,59	16.834	14.534	-13,66
2	Ham madde (Ara mallar)	7.106	7.411	4,29	66.933	60.729	-9,27
3	Tüketim malları	6.714	7.001	4,28	56.716	52.228	-7,91
	Diğer	120	123	2,39	868	904	4,10
	Toplam	15.638	16.447	5,17	141.352	128.395	-9,17

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 6: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Ekim			Ocak-Ekim		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	2.218	3.516	58,55	20.736	24.540	18,35
2	Ham madde (Ara mallar)	13.491	13.010	-3,56	129.856	126.527	-2,56
3	Tüketim malları	1.712	2.199	28,44	14.896	17.011	14,20
	Diğer	50	19	-62,30	462	475	2,73
Toplam		17.471	18.745	7,29	165.949	168.553	1,57

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 7: Ülkelere Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Ekim			Ocak-Ekim		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Almanya	1.381	1.512	9,49	12.830	11.989	-6,56
2	İngiltere	948	1.452	53,26	9.100	8.765	-3,68
3	ABD	785	900	14,59	6.727	7.400	10,01
4	Irak	873	860	-1,50	7.172	6.344	-11,55
5	İtalya	941	846	-10,08	7.745	6.084	-21,45
	Diğer	10.711	10.877	1,55	97.778	87.814	-10,19
Toplam		15.638	16.447	5,17	141.352	128.395	-9,17

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 8: Ülkelere Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Ekim			Ocak-Ekim		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Almanya	1.515	2.165	42,92	14.479	16.156	11,58
2	Çin	1.726	1.885	9,23	14.942	17.518	17,24
3	Rusya Federasyonu	1.787	1.308	-26,80	18.305	13.560	-25,93
4	ABD	976	1.033	5,87	9.468	9.271	-2,08
5	Fransa	573	1.030	79,56	5.073	5.282	4,11
	Diğer	10.894	11.324	3,94	103.683	106.767	2,97
Toplam		17.471	18.745	7,29	165.949	168.553	1,57

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2) Enflasyon

TÜFE'de (2003=100) 2020 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre %2,13, bir önceki yılın Aralık ayına göre %10,64, bir önceki yılın aynı ayına göre %11,89 ve on iki aylık ortalamalara göre %11,74 artış gerçekleşti.

Şekil 1: TÜFE Bazlı Yıllık Enflasyon Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

Yİ-ÜFE (2003=100) 2020 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre %3,55, bir önceki yılın Aralık ayına göre %17,48, bir önceki yılın aynı ayına göre %18,20 ve on iki aylık ortalamalara göre %9,11 artış gösterdi.

Şekil 2: Yİ-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

3) İşgücü Piyasası

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2020 yılı Ağustos döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 456 bin kişi azalarak 4 milyon 194 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 0,8 puanlık azalış ile %13,2 seviyesinde gerçekleşti. Tarım dışı işsizlik oranı 1,0 puanlık azalış ile %15,7 oldu.

İstihdam edilenlerin sayısı 2020 yılı Ağustos döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 975 bin kişi azalarak 27 milyon 554 bin kişi, istihdam oranı ise 2,4 puanlık azalış ile %43,9 oldu.

Bu dönemde, istihdam edilenlerin sayısı tarım sektöründe 314 bin, sanayi sektöründe 91 bin, hizmet sektöründe 717 bin kişi azalırken inşaat sektöründe ise 147 bin kişi arttı. İstihdam edilenlerin %19,2'si tarım, %19,8'i sanayi, %6,2'si inşaat, %54,7'si ise hizmet sektöründe yer aldı.

İşgücü 2020 yılı Ağustos döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 1 milyon 431 bin kişi azalarak 31 milyon 749 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 3,3 puanlık azalış ile %50,6 olarak gerçekleşti.

Tablo 9: 2020 Ağustos Ayı Mevsim Etkisinden Arındırılmamış Temel İşgücü Göstergeleri, 15+ Yaş, (Bin kişi)

	Toplam			Erkek			Kadın		
	2019	2020	Fark	2019	2020	Fark	2019	2020	Fark
Nüfus	61 591	62 730	1 139	30 431	31 040	609	31 160	31 690	530
İşgücü	33 180	31 749	-1 431	22 261	21 592	-669	10 919	10 156	-763
İstihdam	28 529	27 554	-975	19 527	19 014	-513	9 002	8 541	-461
Tarım	5 603	5 289	-314	3 062	3 090	28	2 542	2 199	-343
Sanayi	5 551	5 460	-91	4 234	4 130	-104	1 317	1 330	13
İnşaat	1 575	1 722	147	1 520	1 649	129	55	73	18
Hizmet	15 800	15 083	-717	10 711	10 145	-566	5 088	4 938	-150
İşsiz	4 650	4 194	-456	2 734	2 579	-155	1 916	1 615	-301
İşgücüne dahil olmayanlar	28 411	30 981	2 570	8 170	9 448	1 278	20 241	21 534	1 293
İşgücüne katılma oranı (%)	53,9	50,6	-3,3	73,2	69,6	-3,6	35,0	32,0	-3,0
İstihdam oranı (%)	46,3	43,9	-2,4	64,2	61,3	-2,9	28,9	27,0	-1,9
İşsizlik oranı (%)	14,0	13,2	-0,8	12,3	11,9	-0,4	17,6	15,9	-1,7
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	16,7	15,7	-1,0	14,0	13,7	-0,3	22,7	20,2	-2,5

Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Kaynak: TÜİK

4) Kapasite Kullanım Oranı ve Sanayi Üretim Endeksi

İmalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı (KKO), 2020 Ekim ayında bir önceki aya göre 0,8 puan artarak yüzde 75,4 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA), bir önceki aya (yüzde 74,3) göre 0,6 puan artarak yüzde 74,9 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranları

Aylar	2019	2020
Ocak	74,4	75,5
Şubat	74,0	76,0
Mart	74,3	75,3
Nisan	75,0	61,6
Mayıs	76,3	62,6
Haziran	77,1	66,0
Temmuz	76,2	70,7
Ağustos	76,6	73,3
Eylül	76,3	74,6
Ekim	76,4	75,4
Kasım	77,2	
Aralık	77,0	

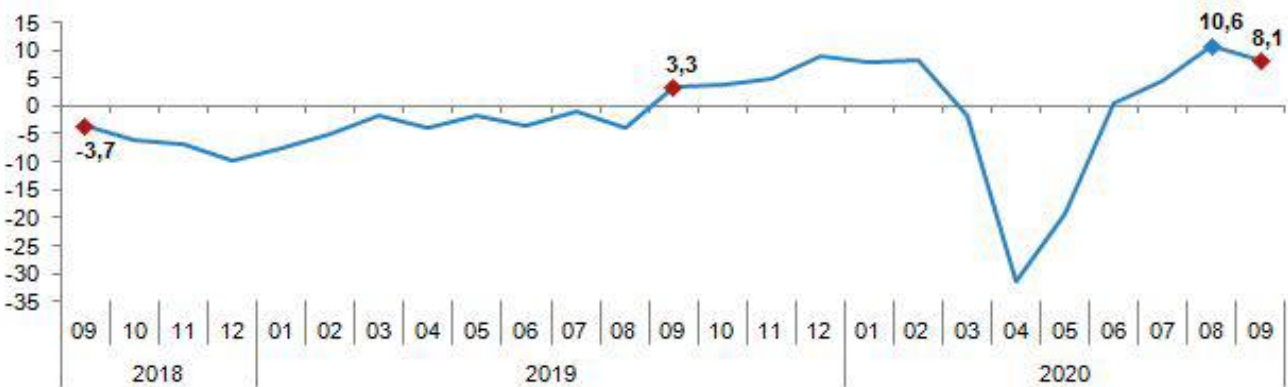
Kaynak: TCMB

Sanayi üretimi Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %8,1 arttı.

Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2020 yılı Eylül ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %0,4, imalat sanayi sektörü endeksi %8,5 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %8,6 arttı.

Sanayi üretimi bir önceki aya göre aylık %1,7 arttı. Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2020 yılı Eylül ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %3,2, imalat sanayi sektörü endeksi %1,4 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %4,2 arttı.

Şekil 3: Sanayi Üretim Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

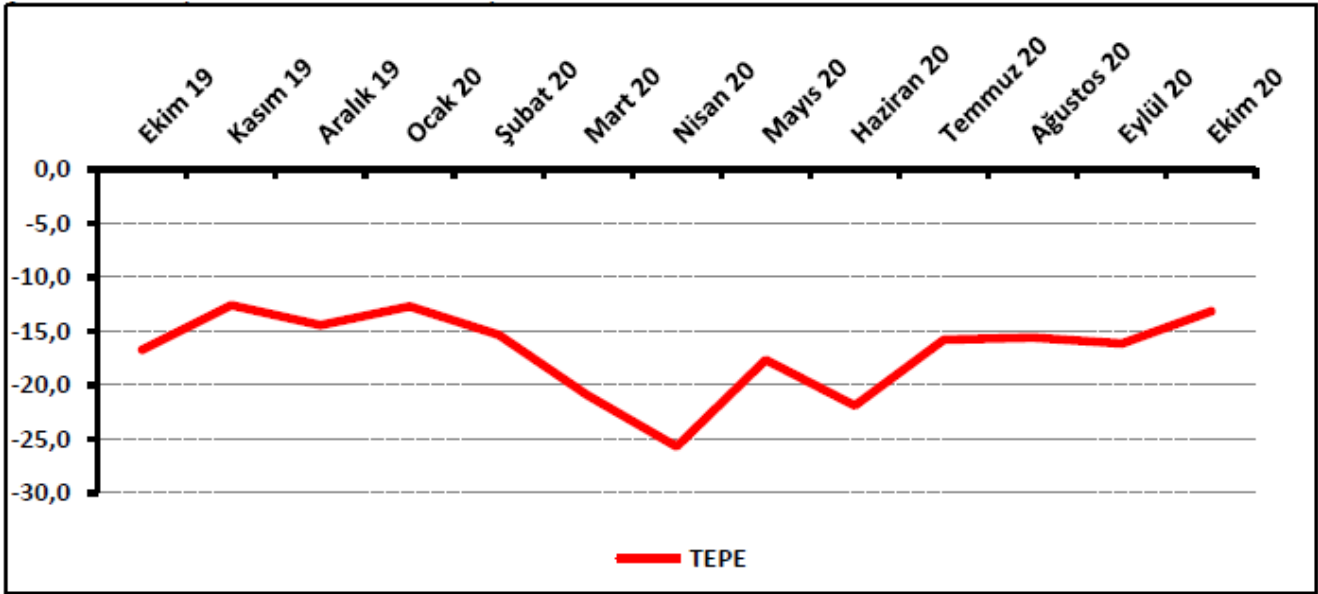
Kaynak: TÜİK

5) Güven Endeksleri

TEPE, Ekim 2020’de bir önceki aya göre 2,9 puan, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 3,5 puan artışla -13,2 puan olarak Şubat 2020’den bu yana en yüksek değerini aldı. Perakende güveninin geçen yıla ve geçen aya kıyasla artışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki iyileşme etkili oldu. “Tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektörü, ekim ayında da perakende güveni en fazla artan sektör oldu. Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre AB-27 ve Euro Bölgesi’nden daha iyi performans sergiledi.

Ekim ayında -13,2 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 3,5 puan, geçen aya göre 2,9 puan arttı. TEPE değerinin yıllık ve aylık bazda artışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki iyileşme etkili oldu.

Şekil 4: TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE)

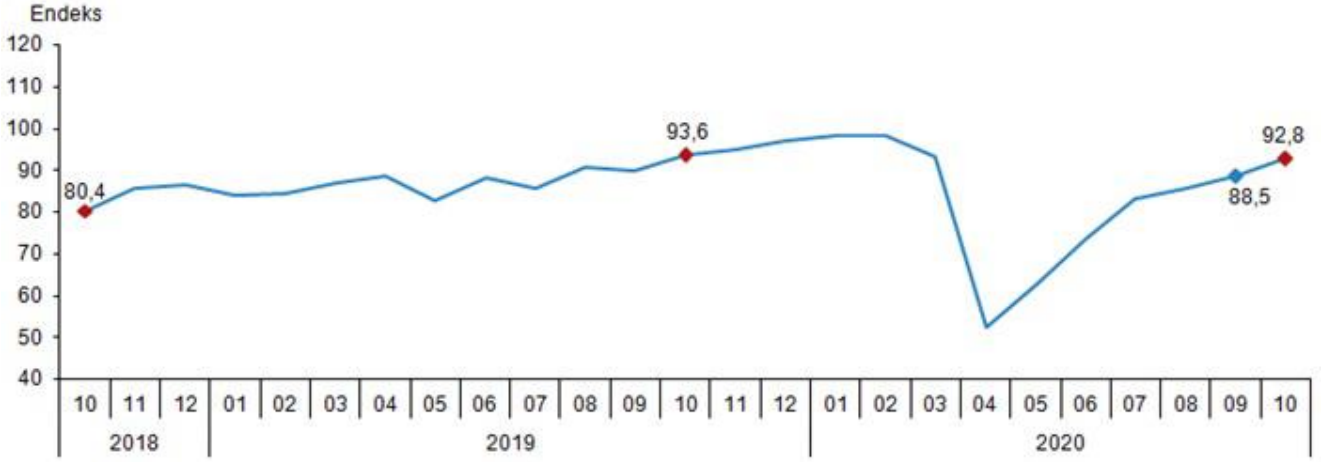

Kaynak: TEPAV

Ekonomik güven endeksi Eylül ayında 88,5 iken, Ekim ayında %4,8 oranında artarak 92,8 değerine yükseldi. Ekonomik güven endeksindeki artış, reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı.

Reel kesim güven endeksi bir önceki aya göre Ekim ayında %3,8 oranında artarak 109,7 değerini, hizmet sektörü güven endeksi %6,4 oranında artarak 79,7 değerini, perakende ticaret sektörü güven endeksi %1,7 oranında artarak 95,0 değerini, inşaat sektörü güven endeksi %0,6 oranında artarak 83,8 değerini aldı. Tüketici güven endeksi Ekim ayında %0,1 oranında azalarak 81,9 değerini aldı.

Şekil 5: Ekonomik Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

6) Ödemeler Dengesi

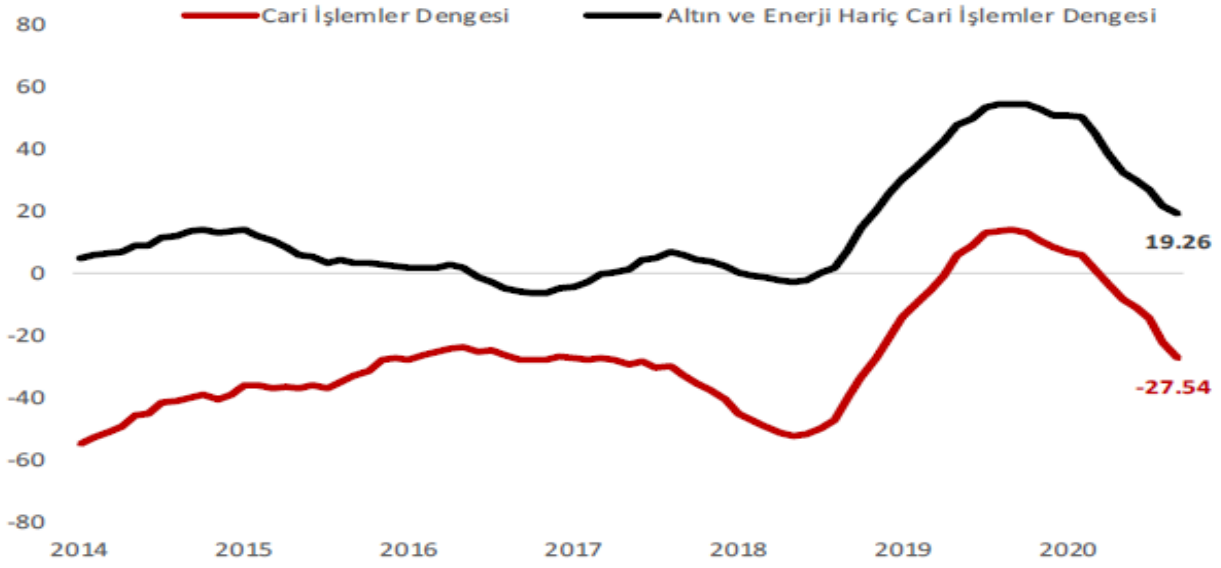
2019 Eylül’de 2,8 milyar dolar fazla veren cari işlemler dengesi 2020 Eylül’de 2,4 milyar dolar açık verdi. Bu dönemde altın ve enerji hariç cari işlemler fazlası 6,0 milyardan 3,2 milyar dolara indi. Böylece Eylül itibarıyla 12 aylık toplamlarda genel cari işlemler dengesi 27,5 milyar dolar açık verirken, enerji ve altın hariç cari işlemler dengesi 19,3 milyar dolar fazla verdi.

Dış ticaret açığı geçen yıl Eylül’deki 665 milyon dolardan 3,7 milyar dolara genişlerken, hizmetler denge-sindeki fazla 4,6 milyardan 1,7 milyar dolara geriledi. Bu dönemde seyahat dengesindeki azalış bir miktar hız kesti. Seyahat gelirlerinde yıllık bazda azalış Eylül’de %55,2 ile Nisan sonrası en düşük oranda gerçekleşti. Bununla birlikte, diğer önemli hizmet kalemlerinin Eylül gerçekleştirmeleri genel hizmet dengesini olumsuz etkilemeyi sürdürdü. Öte yandan, Eylül’de birincil gelir dengesindeki çıkışın hız kesmesi ve ikincil gelir kalemindeki girişin artması genel cari açıktaki genişlemeyi sınırlayıcı unsurlar olarak öne çıktı.

Bu dönemde 437 milyon dolar net doğrudan yabancı yatırım girişi kaydedilirken, net portföy yatırımlarında 607 milyar dolar çıkış yaşandı. Bu dönemde sektörler arasında ayrışma olsa da toplam rakamlarda hem uzun hem de kısa vadelerde net ödeme gerçekleşti. Uzun vadeli dış borçlanma 208 milyon dolar, kısa vadeli net borçlanma ise 339 milyon dolar azaldı. Uzun vadede bankalar nette borçlanıcı olurken, diğer sektörler nette ödeyici oldular. Eylül’de bankacılık sektörünün uzun vadeli dış borç çevirme oranı %122,6 olurken, diğer sektörlerde ve toplamda sırasıyla %60,2 ve %88,3 seviyelerinde oluştu. Eylül itibarıyla 12 aylık toplamda dış borç çevirme oranları bankacılıkta %83,0, diğer sektörlerde %63,5 ve toplamda %74,3 seviyesinde bulunuyor. Bu sonuçlarla, resmi rezervlerde 3,6 milyar dolar net azalış gerçekleşirken, net hata-noksan kaleminden 67 milyon dolarlık sınırlı bir çıkış oldu.

Eylül verileriyle birlikte, 2019 ilk dokuz ayında 8,1 milyar dolar fazla veren genel cari işlemler hesabı 2020’nin aynı döneminde 28,0 milyar dolar açık verdi.

Şekil 6: Cari İşlemler Dengesi (Milyar Dolar)

Kaynak: TSKB

7) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 yılı Eylül ayında kurulan şirketlerin sayısında bir önceki aya göre %13,38 artış oldu.

- Bir önceki aya göre kurulan şirket sayısı %13,38 kurulan kooperatif sayısı %11,81 oranında artmış olup kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %0,97 oranında azalmıştır.
- Bir önceki aya göre kapanan şirket sayısında %18,45 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısı %39,25 kapanan kooperatif sayısı %75,00 oranında artmıştır.

Kurulan şirket sayısında geçen yılın aynı ayına göre %37,77 artış oldu.

- 2020 yılı Eylül ayında, 2019 yılı Eylül ayına göre kurulan şirket sayısı %37,77 kurulan kooperatif sayısı %47,71 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %33,38 oranında artmıştır.
- 2020 yılı Eylül ayında, kapanan şirket sayısı 2019 yılının aynı ayına göre %26,18 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %22,62 kapanan kooperatif sayısında %64,71 oranında artış olmuştur.

2020 yılının ilk dokuz ayında kurulan şirket sayısı, 2019 yılının aynı dönemine göre %22,84 oranında arttı.

- 2020 yılının ilk dokuz ayında 2019 yılının aynı dönemine göre kurulan şirket sayısında 22,84 kurulan kooperatif sayısında %32,82 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısında %34,76 oranında artış gözlenmiştir.
- 2020 yılının ilk dokuz ayında 2019 yılının aynı dönemine göre kapanan şirket sayısında %13,70 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %15,84 oranında artış olup kapanan kooperatif sayısında %21,19 oranında azalış gözlenmiştir.

Tablo 11: Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri, Eylül 2020

İLAN TÜRÜ	ŞİRKET TÜRÜ	EYLÜL 2020	AĞUSTOS 2020	Bir Önceki Aya Göre Değişim (%)	EYLÜL 2019	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)	OCAK- EYLÜL (9 Aylık)		
							2019	2020	Değişim (%)
Kurulan*	Şirket	10.603	9.352	13,38	7.696	37,77	60.170	73.912	22,84
	Kooperatif	161	144	11,81	109	47,71	844	1.121	32,82
	Ger.Kişi Tic.İşl.	2.745	2.772	-0,97	2.058	33,38	16.912	22.791	34,76
Tasfiye	Şirket	1.218	884	37,78	235	418,30	9.172	10.232	11,56
	Kooperatif	65	27	140,74	12	441,67	682	272	-60,12
Kapanan**	Şirket	1.470	1.241	18,45	1.165	26,18	8.762	9.962	13,70
	Kooperatif	112	64	75,00	68	64,71	623	491	-21,19
	Ger.Kişi Tic.İşl.	1.561	1.121	39,25	1.273	22,62	14.344	16.616	15,84

Kaynak: TOBB

Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler

1) Dış Ticaret

Tablo 1: 2020 Ekim Ayı Malatya İhracat Rakamları (Bin Dolar)

SEKTÖR	1 - 31 EKİM			1 OCAK - 31 EKİM		
	2019	2020	% Değ.	2019	2020	% Değ.
Çelik	48,38	200,38	314,19	357,56	1.149,28	221,43
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	1.819,92	1.188,62	-34,69	12.514,31	13.703,59	9,50
Demir ve Demir Dışı Metaller	266,58	65,99	-75,25	1.452,94	449,11	-69,09
Deri ve Deri Mamulleri	34,64	7,63	-77,98	51,20	81,86	59,88
Diğer Sanayi Ürünleri	0,00	0,00		10,29	0,74	-92,79
Elektrik Elektronik	498,95	823,58	65,06	8.051,66	7.688,56	-4,51
Fındık ve Mamulleri	1.449,34	1.207,94	-16,66	4.857,93	6.630,80	36,49
Halı	0,62	6,20	899,56	187,85	59,57	-68,29
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	9.294,33	79,48	-99,14	90.770,42	19.087,60	-78,97
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	693,49	1.015,40	46,42	7.345,95	7.277,20	-0,94
İklimlendirme Sanayii	100,60	241,30	139,86	627,53	981,11	56,34
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	100,13	343,33	242,89	1.536,44	2.646,69	72,26
Kuru Meyve ve Mamulleri	18.878,10	20.851,21	10,45	119.287,21	114.310,54	-4,17
Madencilik Ürünleri	251,59	41,56	-83,48	1.206,34	245,18	-79,68
Makine ve Aksamları	1.006,32	1.569,02	55,92	7.060,44	14.658,06	107,61
Meyve Sebze Mamulleri	56,67	98,54	73,89	2.503,07	5.341,63	113,40
Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri	110,58	146,33	32,33	3.229,20	2.017,71	-37,52
Mücevher	0,00	0,00		0,00	0,00	
Otomotiv Endüstrisi	31,54	54,00	71,19	215,49	808,95	275,40
Savunma ve Havaacılık Sanayii	0,00	0,00		136,83	17,86	-86,94
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	4.710,55	3.630,66	-22,92	32.972,74	25.468,28	-22,76
Süs Bitkileri ve Mam.	0,00	0,00		102,05	0,00	-100,00
Tekstil ve Hammaddeleri	1.210,16	1.481,99	22,46	15.356,64	12.936,39	-15,76
Tütün	0,00	0,00		20,51	0,00	-100,00
Yaş Meyve ve Sebze	45,78	35,87	-21,64	2.143,39	4.105,43	91,54
Zeytin ve Zeytinyağı	0,00	1,93		12,84	44,27	244,81
TOPLAM	40.608,29	33.090,96	-18,51	312.010,82	239.710,40	-23,17

Kaynak: TİM

Malatya'nın 2020 yılı Ekim ayı ihracat tutarı yaklaşık 33 milyon Dolar olup bu ihracat rakamı 2019 yılı Ekim ayının ihracat rakamı olan 40,6 milyon Dolara göre %18,5 azalış anlamına gelmektedir. 2020 yılı 10 aylık toplam ihracat tutarı ise 239,7 milyon Dolar olup 2019 yılı 10 aylık ihracat tutarı olan 312 milyon Dolara göre %23,17 azalış anlamına gelmektedir.

Malatya'nın en önemli gelir kaynağı olan kayısı ve kayısı çekirdeğinin ihracatı sadece Malatya gümrüğünden yapılmadığından toplam ihracat tutarı için Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatına bakmak gerekmektedir. Tablo 2, Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatını göstermektedir.

Tablo 2: 2020 Yılı Türkiye'nin Kuru Kayısı ve Kayısı Çekirdeği İhracatı

Aylar	Kuru Kayısı		Kayısı Çekirdeği	
	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)
Ocak	24.608.235	9.144.294	681.431	255.819
Şubat	21.811.666	8.281.946	857.715	340.210
Mart	23.620.090	8.901.087	1.336.332	482.753
Nisan	18.661.553	7.121.784	367.332	126.190
Mayıs	12.515.447	4.649.941	231.078	101.200
Haziran	13.694.540	5.162.443	370.931	134.585
Temmuz	11.279.262	3.964.575	468.339	206.398
Ağustos	20.167.551	6.326.662	999.657	419.248
Eylül	30.991.300	9.391.582	1.063.838	444.466
Ekim	31.183.509	9.660.499	1.507.821	560.548
Kasım				
Aralık				
Toplam	208.533.153	72.604.813	7.884.474	3.071.417

Kaynak: TİM

2) Yatırım Teşvikleri

Malatya’da yatırım teşvik belgesi alan işletmelerin sayısı, teşvik alan işletmelerin ne kadarlık bir tutar için bu teşvik belgesini aldığını ve son olarak bu yatırımla birlikte ne kadarlık bir istihdam sağlamayı planladığını Tablo 3 vermektedir.

Tablo 3: Malatya’da Alınan Yatırım Teşvik Belge İstatistikleri

Aylar	Belge Adedi		Sabit Yatırım (Milyon TL)		İstihdam	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Ocak	4	14	30	1.291	201	2.141
Şubat	5	10	35	197	740	1.521
Mart	8	5	64	36	616	93
Nisan	4	7	348	32	224	262
Mayıs	6	4	46	56	657	346
Haziran	2	4	45	41	225	28
Temmuz	10	11	101	646	573	1.117
Ağustos	9	7	66	71	832	140
Eylül	11	13	49	487	1.683	1.277
Ekim						
Kasım						
Toplam	59	75	784	2.857	5.751	6.925

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

Tablo 4: 2020 Eylül Ayında Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 EYLÜL (BİR AYLIK)									2019 EYLÜL (BİR AYLIK)								
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			KURULAN			TASFİYE		KAPANAN				
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.		
41	4	14	6	0	8	0	3	31	2	17	1	0	5	0	4		

Kaynak: TOBB

Tablo 5: 2020 Yılı Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 OCAK-EYLÜL (DOKUZ AYLIK)									2019 OCAK-EYLÜL (DOKUZ AYLIK)								
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			KURULAN			TASFİYE		KAPANAN				
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.		
361	19	156	43	3	49	1	54	256	9	123	28	0	34	4	70		

Kaynak: TOBB

4) Karşılıksız Çek ve Senet İstatistikleri

Tablo 6: Malatya’da Karşılıksız Çek Tutarları (Bin TL)

Aylar	2017	2018	2019	2020
Ocak	8.865	11.551	15.968	3.106
Şubat	7.358	6.510	8.695	3.297
Mart	7.001	6.432	6.265	3.937
Nisan	2.382	8.525	12.117	5.630
Mayıs	6.916	8.040	11.714	1.611
Haziran	5.520	3.281	5.203	4.379
Temmuz	5.651	14.359	11.010	2.394
Ağustos	2.791	15.141	2.756	2.807
Eylül	3.848	11.072	9.158	3.112
Ekim	16.979	29.973	4.570	
Kasım	7.340	25.853	2.562	
Aralık	6.174	21.091	6.601	
TOPLAM	80.770	161.829	96.617	30.274

Kaynak: TBB

Tablo 7: Malatya’da Protestolu Senet Tutarları (Bin TL)

Aylar	2017	2018	2019	2020
Ocak	4.162	4.136	12.259	6.541
Şubat	3.340	7.920	6.334	6.189
Mart	4.396	3.742	8.401	4.725
Nisan	3.882	6.036	7.901	5.222
Mayıs	4.291	5.461	4.872	4.169
Haziran	4.164	5.954	8.339	2.622
Temmuz	4.185	6.794	12.586	2.169
Ağustos	4.278	7.445	10.657	2.924
Eylül	4.175	14.184	9.573	2.214
Ekim	6.352	9.599	6.369	
Kasım	4.143	13.098	7.400	
Aralık	3.703	7.803	16.763	
TOPLAM	51.071	92.173	111.455	36.775

Kaynak: TBB

5) Konut Satış İstatistikleri

Tablo 8: Malatya’da Konut Satış İstatistikleri

Aylar	2019			2020		
	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam
Ocak	233	417	650	276	612	888
Şubat	262	327	589	241	492	733
Mart	382	460	842	307	465	772
Nisan	249	445	694	148	228	376
Mayıs	262	329	591	183	327	510
Haziran	187	291	478	600	1.186	1.786
Temmuz	370	530	900	593	1.302	1.895
Ağustos	431	660	1.091	460	991	1.451
Eylül	498	874	1.372	328	781	1.109
Ekim	452	835	1.287	369	718	1.087
Kasım	552	692	1.244			
Aralık	828	1.005	1.833			
Toplam	4.758	6.979	11.737	3.505	7.102	10.607

Kaynak: TÜİK

6) Patent ve Marka İstatistikleri

Tablo 9: 2020 Yılı Malatya’da Marka, Patent, Model ve Tasarım Başvuru İstatistikleri

Ay/Tür	Patent Başvuru Sayısı	Faydalı Model Başvuru Sayısı	Marka Başvuru Sayısı	Tasarım Başvuru Sayısı
Ocak	3	1	54	0
Şubat	6	1	42	0
Mart	2	1	58	6
Nisan	7	0	30	2
Mayıs	2	1	48	1
Haziran	0	4	55	1
Temmuz	1	1	54	8
Ağustos	1	0	46	0
Eylül	1	0	56	4
Ekim				
Kasım				
Aralık				
TOPLAM	23	9	443	22

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu

KAYNAKÇA

- BDDK
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
- Hazine ve Maliye Bakanlığı
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
- Ticaret Bakanlığı
- TCMB
- TİM
- TOBB
- TSKB
- TÜİK
- TEPAV
- Türkiye Bankalar Birliği
- Türk Patent ve Marka Kurumu